

Persbericht Rekenkamer Oost-Nederland

Integrale grondstrategie is nodig, maar blijft uit

Deventer, 24 september 2025.

De Rekenkamer Oost-Nederland publiceert vandaag haar onderzoek naar grondstrategie bij de provincies Gelderland en Overijssel. De ruimte in de provincie is schaars en steeds meer doelen moeten worden gerealiseerd op dezelfde grond. In zowel Overijssel als Gelderland erkennen GS en PS de druk op de ruimte en het toenemende belang van het inzetten van grondinstrumenten om doelen te realiseren, maar integrale afwegingen over grondstrategie komen moeizaam van de grond. Het ontwikkelen van een integrale grondstrategie met daarin prioritering van doelen en keuzes voor grondinstrumenten, biedt kansen voor (meer) doelbereik. Dit concludeert de Rekenkamer in haar onderzoek 'Grond voor grondstrategie'.

Steeds vaker speelt grond een belangrijke rol bij de doelen die de provincie wil realiseren. Bovendien worden de opgaven waar de provincie aan werkt, steeds complexer. Voorbeelden hiervan zijn de woningbouwopgave, de energietransitie, het aanpassen aan klimaatverandering en zorgen voor voldoende en schoon water en de transitie in het landelijk gebied. In het onderzoek 'Grond voor grondstrategie' geeft de Rekenkamer inzicht in welke grondinstrumenten de provincie heeft ingezet en welke grondstrategie de provincie hanteerde bij de beleidsthema's Natuur, Landbouw, Water, Mobiliteit, Economie, Wonen en Energie. Er blijken grote verschillen tussen de beleidsthema's te bestaan, die te maken hebben met de doelen die gerealiseerd moeten worden, bestuurlijke afspraken of wettelijke taken op het beleidsterrein en hoe de provincie haar rol ziet. In het algemeen geldt dat hoe urgenter de opgave en hoe sterker de provincie zich verantwoordelijk voelt voor het realiseren van de doelen, hoe sturender het instrumentarium is dat wordt ingezet. Dat doet de provincie zowel door het aan- en verkopen van grond, als door regels te stellen in de provinciale Omgevingsverordening. Een ander instrument dat veel wordt ingezet, zijn subsidies die het grondgebruik of de functie van de grond blijvend moeten beïnvloeden.

Het is belangrijk om over beleidsthema's heen integraal naar de inzet van grondinstrumenten te kijken, omdat de doelen van verschillende beleidsthema's 'stapelen' in de ruimte. Daarnaast zijn er partners van de provincie, zoals nutsbedrijven (die houden zich bezig met bijvoorbeeld elektriciteit of drinkwater) en medeoverheden zoals waterschappen en gemeenten, die ook publieke doelen binnen de provinciegrenzen moeten realiseren. In een rondetafelbijeenkomst die de Rekenkamer Oost-Nederland organiseerde, gaven deze partners aan dat de afstemming rondom grond nog niet optimaal loopt.

De Rekenkamer concludeert dat integrale grondstrategieën moeizaam van de grond komen en beveelt aan om integrale grondstrategieën te ontwikkelen. Een integrale grondstrategie is een plan om doelen te bereiken via de inzet van grondinstrumenten, waarbij de samenhang tussen beleidsopgaven wordt beschreven en keuzes worden gemaakt over prioritering van doelen en inzet van (grond)instrumenten. Zo kan het doelbereik worden vergroot en concurrentie met partners worden vermeden. Ook het evalueren van de inzet van grondinstrumenten kan helpen om integrale grondstrategieën te ontwikkelen.

Over de Rekenkamer Oost-Nederland

De Rekenkamer Oost-Nederland is de rekenkamer voor de provincies Gelderland en Overijssel. Wij doen onafhankelijk onderzoek naar de uitvoering van het provinciaal beleid. De onderzoeksrapporten zijn openbaar en worden behandeld in de vergaderingen van Provinciale Staten. Provinciale Staten besluiten vervolgens wat er met de conclusies en aanbevelingen gedaan wordt.

Op deze wijze draagt de Rekenkamer Oost-Nederland bij aan de kwaliteit van het provinciaal bestuur en aan het vergroten van de publieke verantwoording.

Voor vragen over dit persbericht kunt u contact opnemen met de voorzitter van de Rekenkamer Oost-Nederland, de heer Mekel: 06 - 11 79 43 92 of met mevrouw Mathijssen, secretaris-directeur: 0570 - 66 58 00. Het onderzoeksplan is te downloaden van onze website www.rekenkameroost.nl. Daar treft u ook meer informatie aan over de organisatie en de werkwijze van de Rekenkamer Oost-Nederland.